

4.a. PACE's særlige overvågningsvirksomhed

Også PACE foretager en overvågning af medlemsstaternes efterlevelse af deres generelle forpligtelser. Beslutningen herom træffes efter et konkret skøn. Elleve medlemsstater er for tiden overvåget: Albanien, Armenien, Azerbajdjan, Bosnien-Herzegovina, Georgien, Moldova, Monaco, Montenegro, Rusland, Serbien og Ukraine.

Overvågningen kan, når tiden er moden, afløses af en efterovervågning, hvor der nok er landebesøg af udpegede rapportører, men hvor deres rapporter ikke fremlægges i plenum. Tre lande indgår i en efterovervågningsdialog: Tyrkiet, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Bulgarien.

Erfaringen har vist, at offentlige plenumdebatter om overvågning kan opleves som opmærksomhedsskabende foranstaltninger, der kan øve indflydelse på den pågældende medlemsstat.

4.b. Konflikten mellem Georgien og Rusland

Denne konflikt har også lagt stort beslag på PACE, idet den var et hovedpunkt på Forsamlingens møder efter konflikten udbrud.

Forsamlingen besluttede i oktober 2008 at støtte iværksættelsen af en udvidet overvågning af Rusland og Georgiens generelle forpligtelser som medlemmer af Europarådet. PACE foreslog yderligere at der skulle iværksættes en uafhængig international undersøgelse af udviklingen frem til udbruddet af konflikten (en sådan undersøgelse foretages af en schweizisk diplomat og forventes at foreligge i slutningen af 2009), samt at varselssystemer burde forbedres.

Forsamlingens tekster var relativt afbalancerede med kritik af såvel Georgien som Rusland, dog mest af sidstnævnte. Et forslag om at fratage Rusland sin taleret faldt ved afstemning.

Drøftelsen i januar 2009 afspejlede Ministerkomitéens uenighed om indholdet af en konkret handlingsplan. Fokus var nu i højere grad på krigens humanitære konsekvenser og mindre om skyldsspørgsmål og årsag. Der var kritik mod Georgien og Rusland og frustration over de manglende fremskridt. Forsamlingen understregede behovet for Ministerkomitéens vedvarende støtte til Menneskerettighedskommissærens indsats i området. Rusland opfordredes til at trække sine anerkendelser af Abkhasien og Sydossetiens uafhængighed tilbage.

5. MENNESKERETTIGHEDSDOMSTOLEN

I oktober 2008 var det 10 år siden Protokol 11 på gennemgribende vis forvandlede Domstolens sammensætning og etablerede direkte klageadgang for europæiske borgere, og i 2009 kan Domstolen fejre sit 50-års jubilæum. Fejringen af disse mærkedage præges dog af bekymring for Domstolens fortsatte opfyldelse af sit formål, idet der endnu ikke er fundet løsninger, der kan afhjælpe den voksende sagsmængde og ophobningen af uuekspederede sager.

I 2008 gav Domstolen sin første rådgivende udtalelse jf. art. 47 (EMRK). Efter Ministerkomitéens forespørgsel fandt Domstolen det uforeneligt med EMRK, at PACE konsekvent afviste lister med medlemsstaternes dommerkandidater, såfremt kvindelige kandidater ikke var inkluderet.

5.a. Ophobningen af sager og Protokol 14

Selvom domstolens budget og medarbejderstab siden 2003 er øget relativt mere end andre Europarådsorganer, og denne udvikling er blevet videreført i både 2007 og 2008, har det ikke været muligt at knække kurven med den fortsat stigende sagsmængde. I budgettet for 2009 er domstolens midler (dog kun på det administrative område) beskåret med 2 % (Dette skyldtes især behovet for at afsætte midler til varetagelsen af Rusland/Georgien konflikten).

Der registreredes mere end 49.850 nye sager i 2008, svarende til en stigning på næsten 20 % i forhold til 2007. Domstolens sagsmængde var ved udgangen af 2008 steget til 118.750 indkomne sager (97.300 registrerede sager og 21.450 sager, der endnu ikke opfyldte kravene til sagsbehandling). Der registreredes desuden en markant stigning i antallet af begæring om iværksættelse af foreløbige foranstaltninger (f.eks. at en udvisning sættes i bero) fra ca. 1.100 i 2007 til 3.200 i 2008 (hvoraf 750 blev imødekommet). Der blev afsagt 1.543 domme i 2008.

Det er fortsat Rusland (28 %), Tyrkiet (11,4 %), Rumænien (9,3 %) samt Ukraine (8,8 %) der i særlig grad belaster Domstolen. Tilsammen står disse fire stater for 57,5 % af de uafgjorte sager.

Årsager til ophobningen er bl.a. nye medlemslande samt de såkaldte repetitive sager, der bør løses af medlemsstaten igennem nationale foranstaltninger, når Domstolen én gang har truffet en afgørelse i en lignende sag. En yderligere årsag er modtagelsen af mange ansøgninger som ikke har en reel udsigter til at blive an-